KOMMISSIONENS AFGØRELSE (EU) 2016/2078

af 4. juli 2016

om statsstøtte SA.41617 — 2015/C (ex SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN)) gennemført af Nederlandene med hensyn til den professionelle fodboldklub NEC i Nijmegen

(meddelt under nummer C(2016) 4048)

(Kun den nederlandske udgave er autentisk)

(EØS-relevant tekst)

EUROPA-KOMMISSIONEN HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 108, stk. 2, første afsnit,

under henvisning til aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde, særlig artikel 62, stk. 1, litra a),

efter at have opfordret interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger i overensstemmelse med traktatens artikel 108, stk. 2 ([1]), og under hensyntagen til deres bemærkninger, og

ud fra følgende betragtninger:

1. SAGSFORLØB

(1) I 2010 blev Kommissionen af en række borgere underrettet om, at Nederlandene havde gennemført en støtteforanstaltning for den professionelle fodboldklub NEC i Nijmegen. Klagerne blev registreret under nummer SA.31616 og SA.31767. I 2010 og i 2011 modtog Kommissionen også klager vedrørende foranstaltninger til fordel for andre professionelle fodboldklubber i Nederlandene, nemlig MVV i Maastricht, Willem II i Tilburg, FC Den Bosch i 's-Hertogenbosch og PSV i Eindhoven. I et brev af 2. september 2011 gav Nederlandene Kommissionen yderligere oplysninger om foranstaltningen vedrørende NEC.

(2) I et brev af 6. marts 2013 meddelte Kommissionen Nederlandene, at den havde besluttet at indlede proceduren, jf. artikel 108, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, med hensyn til foranstaltningerne til støtte for Willem II, NEC, MVV, PSV og FC Den Bosch.

(3) Kommissionens afgørelse om at indlede proceduren(»åbningsafgørelsen«) blev offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende* ([2]). Kommissionen opfordrede interesserede parter til at fremsætte deres bemærkninger til den pågældende foranstaltning.

(4) Nederlandene fremsatte bemærkninger inden for rammerne af proceduren vedrørende foranstaltningen til fordel for NEC i et brev af 6. juni 2013, som omfattede kommentarer fra Nijmegen kommune (»kommunen«) som interesseret part. Der blev afholdt et møde med Nederlandene den 27. februar 2015, hvor kommunen også deltog. Der blev modtaget yderligere oplysninger fra Nederlandene den 10. april 2015, 11. maj 2015, 13. maj 2015 og 16. juli 2015.Kommissionen modtog ingen bemærkninger fra andre interesserede parter.

(5) Efter åbningsafgørelsen og efter aftale med Nederlandene blev undersøgelsen af de forskellige klubber foretaget særskilt. Undersøgelsen vedrørende NEC blev registreret under sag nr. SA.41617.

2. DETALJERET BESKRIVELSE AF FORANSTALTNINGEN

2.1. Foranstaltningen og dens modtager

(6) Det nationale fodboldforbund Koninklijke Nederlandse Voetbal Bond(»KNVB«) er en paraplyorganisation for såvel professionelle fodboldkampe som amatørkampe. Professionel fodbold i Nederlandene er organiseret i et system med to lag. I sæsonen 2014/2015 bestod det af 38 klubber, hvoraf de 18 spillede i den bedste liga (eredivisie) og de 20 i den næstbedste liga (eerste divisie).

([1]) Kommissionens afgørelse i sag SA.33584 (2013/C) (ex 2011/NN) — Nederlandene — Støtte til visse professionelle nederlandske fodboldklubber i 2008-11 — Opfordring til at fremsætte bemærkninger efter artikel 108, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (EUT C 116 af 23.4.2013, s. 19).

([2]) Jf. fodnote 1.

(7) Nijmegen Eendracht Combinatie (»NEC«) blev grundlagt i 1900 og spiller sine hjemmekampe i Nijmegen. Juridisk er NEC struktureret som følger: selskaberne Nijmegen Eendracht Combinatie B.V, Exploitatie-Maatschappij De Goffert B.V. og N.E.C. horeca B.V. ejes af fonden Stichting Administratiekantoor N.E.C. Selskabet Exploitatie-Maatschappij De Goffert B.V. er støttemodtager. Ifølge de oplysninger, Nederlandene har fremsendt, er NEC en mellemstor virksomhed med 62,3 fuldtidsækvivalenter i 2015 (69,5 fuldtidsækvivalenter i 2010). I den periode, der er omfattet af denne undersøgelse, spillede NEC i den bedste liga. Den spillede i en europæisk turnering (UEFA Cup) i 2008/09.

(8) Siden 2003 har NEC været den primære — men ikke eneste — bruger af det multifunktionelle stadion Goffert Stadion i den store Goffert Park i Nijmegen. Ved siden af stadionet i Goffert Park byggede kommunen i 2003 det multifunktionelle sportsanlæg *De Eendracht* med støtte fra Den Europæiske Fond for Regional Udvikling (EFRU). De Eendracht udlejes til NEC og bruges også af andre til træning.

(9) Forholdet mellem kommunen og NEC vedrørende De Eendracht er reguleret af to kontrakter, der blev indgået i 2003: en hensigtserklæring om at udvikle området, hvor De Eendracht ligger, inden for rammerne af kommunens bredere sportspolitiske vision samt en lejekontrakt for De Eendracht.

(10) NEC skrev i 2008 og 2009 til de kommunale myndigheder om en bestemmelse i kontrakterne, ifølge hvilken den havde ret til at købe De Eendracht af kommunen. NEC beskrev det som en »forkøbsret« og skrev, at det havde været hensigten, at NEC skulle erhverve »opstalrecht« eller brugsret ([3]) til anlægget. I sit første brev foreslog NEC at give afkald på sin forkøbsret mod en kompensation på 2,3 mio. EUR, hvilket den beregnede på grundlag af den anslåede bogførte værdi og ejendomsværdien af anlægget ifølge eksterne vurderingseksperter. NEC mente, at forskellen mellem de to værdier svarer til den fordel, den ville få, hvis den udøvede sin forkøbsret. I endnu et brev til kommunen meddelte NEC, at den ønskede at udøve sin forkøbsret.

(11) I 2010 modtog kommunen juridiske udtalelser fra to advokatfirmaer om dette spørgsmål: en i januar 2010 og en i september 2010. Den første udtalelse bemærkede en bestemmelse i lejekontrakten, ifølge hvilken kontrakten løb, indtil De Eendracht blev købt af lejeren (NEC), og bemærkede, at det havde været kommunens og NEC's hensigt, at anlægget skulle købes af NEC, hvis EFRU ikke havde nogen indsigelser. Det blev konkluderet, at NEC havde en fast ret til at udøve forkøbsretten. Den anden udtalelse blev bestilt på initiativ af kommunalbestyrelsen og omhandlede, hvorvidt NEC's krav var berettiget. I denne udtalelse blev det konkluderet, at kommunen kun var forpligtet til at forhandle med NEC, fordi den pågældende bestemmelse ikke angiver en pris eller en prisfastsættelsesmetode.

(12) Kommunen indvilligede i at betale en kompensation på 2,2 mio. EUR i september 2010. Nederlandene underrettede ikke som krævet i traktatens artikel 108, stk. 3, Kommissionen om sin hensigt om at udbetale kompensation til NEC for dens afkald på forkøbsretten. Den formelle undersøgelsesprocedure blev indledt på grund af denne transaktion, og den er som sådan genstanden for denne afgørelse.

2.2. **Begrundelse for indledning af proceduren**

(13) I åbningsafgørelsen havde Kommissionen den holdning, at støtteforanstaltninger til professionelle fodboldklubber sandsynligvis vil fordreje konkurrencevilkårene og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne inden for betydningen af traktatens artikel 107, stk. 1. Kommissionen nåede endvidere til den foreløbige konklusion, at kommunen havde givet NEC en selektiv fordel ved hjælp af statsmidler og dermed havde givet støtte til fodboldklubben.

(14) Med hensyn til, hvorvidt der var en forkøbsret, konkluderede Kommissionen for det første, at Nederlandene ved kun at tage udgangspunkt i den første juridiske udtalelse og se bort fra den mere grundige anden udtalelse ikke havde påvist, at NEC havde en forkøbsret til en pris, som ikke var blevet fastlagt i kontrakten, og som heller ikke var blevet forhandlet.

([3]) Ifølge artikel 5:101 i den nederlandske civillov er denne brugsret, eller »superficiærfæste« (latin: ius superficiarium), en ejendomsret, som giver ejeren — »superficiaren« — ret til at have eller erhverve bygninger, anlæg eller planter (vegetation) i, på eller over fast ejendom ejet af andre.

(15) Med hensyn til, om den pris, der blev betalt for at give afkald på den påståede forkøbsret, stemte overens med markedsvilkårene, gentog Kommissionen, at Kommissionens vejledning om støtteelementer i forbindelse med offentlige myndigheders salg af jord ([4]) (»meddelelsen om salg af jord«), som Nederlandene havde henholdt sig til, kun omfatter »salg af jord og bygninger, der ejes af det offentlige. Den omfatter ikke det offentliges erhvervelse af jord og bygninger eller offentlige myndigheders udlejning af jord og bygninger. Sådanne transaktioner kan også indeholde statsstøtteelementer«. Endvidere anførte Kommissionen, at markedsøkonomiske aktører muligvis også ville se på sandsynligheden for, at en lejer ville udøve forkøbsretten, hvis det antages, at en sådan eksisterer. De ville bl.a. se på lejerens økonomiske midler.

(16) For det tredje bemærkede Kommissionen, at NEC havde været i økonomiske vanskeligheder på det tidspunkt, hvor støtten blev tildelt, og at disse var så alvorlige, at det ikke var sikkert, at den kunne fortsætte som professionel fodboldklub. KNVB havde, da det godkendte NEC's forretningsplan for 2010/11, anmodet NEC om en ekstern garanti på 1 967 000 EUR i juli 2010. Ellers ville NEC risikere at miste sin licens. Denne garanti (som ifølge Kommissionens oplysninger blev stillet af en privat erhvervsvirksomhed og derfor ikke ved hjælp af statsmidler) lå ud over de 2,2 mio. EUR, som er omhandlet i denne afgørelse. NEC anførte selv i juni 2010, at dens økonomiske situation var bekymrende, med en negativ egenkapital, et negativt driftsresultat i 2009/10 og en dårlig likviditet. NEC stoppede med at betale leje i september 2009.

(17) For at vurdere om støtten er forenelig med rammebestemmelserne for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder ([5]) (»rammebestemmelserne«) anmodede Kommissionen om oplysninger om overholdelsen af alle kravene i rammebestemmelserne.

(18) Kommissionen var navnlig ikke i stand til at kontrollere, om betingelserne i punkt 34-37 i rammebestemmelserne vedrørende arten og opfyldelsen af en omstruktureringsplan var blevet overholdt. Kommissionen kunne heller ikke kontrollere, om der var givet tilstrækkelige kompenserende modydelser inden for betydningen af punkt 38-42. Det skulle endvidere påvises, at støtten havde været begrænset til det nødvendige minimum, at modtageren selv havde betalt et passende eget bidrag til omstruktureringen, at Nederlandene ville fremlægge tilsynsrapporter, og at princippet om engangsstøtte blev overholdt.

3. **BEMÆRKNINGER FRA NEDERLANDENE**

(19) Nederlandene er uenige i, at foranstaltningen udgør statsstøtte.

(20) I denne forbindelse fremhæver Nederlandene først og fremmest den alvorlige baggrund for transaktionen. Ifølge Nederlandene indeholdt åbningsafgørelsen nogle faktuelle fejl i denne henseende. I modsætning til, hvad der stod i åbningsafgørelsen, var Goffert stadion også multifunktionelt før 2003. Kommunen mener, at det, at De Eendracht (og Goffert stadion) blev brugt til ikke-sportslige formål, er vigtigt for konteksten.

(21) Nederlandene gør især gældende, at kommunen havde en interesse i, at den avancerede sports- og innovationspark (»TIP«) ([6]) blev bygget, fordi den ville samle det eksisterende Goffert stadion og De Eendracht. Forberedelserne til byggeriet af TIP startede allerede, før NEC havde oplyst kommunen om, at den ønskede at udøve sin forkøbsret. De Eendracht-anlægget spillede en vigtig rolle i planerne for TIP, som kommunen stod i spidsen for. Nederlandene fremhæver, at forberedelserne til TIP fortsatte indtil lang tid efter den transaktion, der fandt sted i september 2010. Det var først i marts 2012, at kommunalbestyrelsen besluttede at indstille TIP-forberedelserne. Ifølge Nederlandene bør Kommissionen tage højde for, hvor afgørende det på daværende tidspunkt var for kommunen at bevare det fulde ejerskab over De Eendracht (både grunden og bygningen) for at kunne bygge TIP.

([4]) EFT C 209 af 10.7.1997, s. 3.

([5]) Meddelelse fra Kommissionen — Fællesskabets rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (EUT C 244 af 1.10.2004, s. 2). Anvendelsen af disse rammebestemmelser blev forlænget ved meddelelse fra Kommissionen om forlængelse af Fællesskabets rammebestemmelser af 1. oktober 2004 for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte virksomheder (EUT C 296 af 2.10.2012, s. 3).

([6]) Kommunen agtede at lave en stor del af Goffert Park til en »Topsport- en Innovatie Park« (»TIP«), som skulle opfylde mange forskellige formål inden for sport, uddannelse, sundhed og videnskab.Dette projekt er siden blevet skrinlagt.Den fremtidige finansiering af TIP var ikke omfattet af åbningsafgørelsen.

(22) I denne forbindelse henviser Nederlandene til rapporten om de forventede økonomiske virkninger af TIP, som konsulentfirmaet ERAC (European and Regional Affairs Consultants) offentliggjorde i april 2009. Ifølge denne rapport var forventningerne, at TIP ville have en positiv indvirkning på kommunens økonomi, herunder en stigning i beskæftigelsen og udgifterne, men også forskellige indirekte positive økonomiske virkninger inden for udvikling af viden, innovation, uddannelse og det generelle aktivitetsniveau. Rapporten »TIP Nijmegen indvirkning og muligheder«, som kommunen og Buck Consultants udarbejdede, omtaler specifikt den vigtige rolle, som De Eendracht spiller for TIP.

(23) For det andet understreger Nederlandene, at NEC's krav var rimeligt,og beskriver baggrunden for, at forkøbsretten blev etableret. Kommunen har fremhævet, at dette er forbundet med NEC's afkald på brugsretten på det daværende amatøranlæg, således at kommunen kunne erstatte dette anlæg med det nye anlæg De Eendracht. I 2000 havde NEC haft brugsretten over det eksisterende amatøranlæg, hvorimod kommunen ejede grunden. Eftersom anlægget ikke længere opfyldte KNVB's krav, så fodboldaktiviteterne kunne fortsættes der, besluttede kommunen — efter høring af NEC — i 2002 at bygge et nyt multifunktionelt anlæg, De Eendracht. De Eendracht blev opført med offentlige midler, delvist finansieret med støtte fra EFRU. For at kunne ansøge om støtte fra EFRU skulle anlægget opføres af kommunen, og bygningen måtte ikke sælges i en periode på fem år. NEC gav derfor afkald på sin brugsret til anlægget, men erhvervede en forkøbsret til (brugsretten til) det nye anlæg De Eendracht. Ifølge Nederlandene var det hensigten, at NEC skulle overtage De Eendracht-anlægget, når EFRU-kravene ikke længere stod i vejen for dette, selv om købsprisen ikke blev fastsat på daværende tidspunkt.

(24) Nederlandene afviser derfor, at kommunen kun har fulgt én af de juridiske udtalelser (se betragtning 14). I stedet fremhæver den, at der aldrig har været en konflikt mellem kommunen og NEC om kravet, som begge parter anså for at være berettiget. Nederlandene henviser her til artikel 6:217 i den nederlandske civillov, ifølge hvilken der kun er krav om, at parterne skal være enige, for at der eksisterer en aftale.

(25) Forkøbsretten kan udledes af hensigtserklæringen og lejekontrakterne mellem kommunen og virksomheden Exploitatiemaatschappij De Goffert B.V. (se betragtning 9). Det er ifølge Nederlandene ikke relevant, at bestemmelserne om forkøbsretten ikke fastsætter en pris eller prisfastsættelsesmetode. I forbindelse med købsaftaler, hvor parterne ikke fastsætter en pris, skal køberen ifølge artikel 7:4 i den nederlandske civillov betale en »rimelig pris«.

(26) Kort sagt gør kommunen gældende, at beslutningen om ikke at følge den anden juridiske udtalelse var var rimelig begrundet, da den fandt, at argumenterne i den anden juridiske udtalelse var uholdbare. Dette blev bestyrket af, at forfatteren til den første juridiske udtalelse reagerede på den anden udtalelse og fastholdt sin vurdering. Kommunen påpeger, at den udtalelse helt klart var politisk motiveret, da den blev bestilt af oppositionspartierne i kommunalbestyrelsen. Det, at den anden udtalelse var mere udførlig (betragtning 14), betyder ikke, at det kan konkluderes, at argumenterne deri er mere gyldige.

(27) Kommunen bemærker endvidere i denne henseende, at aftalen mellem NEC og kommunen er underlagt den nationale privatret, og en sådan vurdering af gyldigheden af NEC's krav skal foretages af en nederlandsk dommer.

(28) For det tredje har Nederlandene også præciseret vurderingen af værdien af forkøbsretten. Nederlandene påpeger, at det ikke kan antages, at der er tale om en fordel (og dermed statsstøtte), blot fordi prisen fastsættes på grundlag af forhandlinger. Hvad angår NEC blev prisen på forkøbsretten fastsat på grundlag af en uafhængig vurdering og er derfor ifølge de nederlandske myndigheder i overensstemmelse med markedsvilkårene. Nederlandene gør gældende, at transaktionen ikke var selektiv og ikke gav NEC en fordel.

(29) Nederlandene henviser til, at en foranstaltning ikke er selektiv, hvis den er baseret på en generel national foranstaltning. Transaktionen er navnlig baseret på civilloven, som har et generelt anvendelsesområde og gælder for alle virksomheder. Transaktionens værdi var baseret på bestemmelserne i civilloven om betaling af en »rimelig pris«. Ifølge Nederlandene blev denne bestemmelse fulgt, fordi der blev foretaget en uafhængig vurdering i april 2009. De konkluderer, at transaktionen ikke var selektiv.

(30) Selv om transaktionen blev betragtet som selektiv, ville NEC ikke have fået en fordel, fordi kommunen handlede som en markedsøkonomisk investor og betalte en markedspris. Nederlandene fremhæver, at ifølge Kommissionens afgørelsespraksis anvender den meddelelsen om salg af jord analogt, når sager omhandler vurdering af andre aktiver og ejendomsrettigheder. Eftersom transaktionen i denne sag er baseret på en vurdering som angivet i meddelelsen om salg af jord, kan den betragtes som værende i overensstemmelse med markedsvilkårene. Selv om meddelelsen om salg af jord ikke fandt anvendelse, ville transaktionen stadig være i overensstemmelse med markedsvilkårene, idet en markedsøkonomisk investor også ville have fastlagt værdien af forkøbsretten ud fra en uafhængig vurdering.

(31) Kommunen understregede, at der er en tæt forbindelse mellem transaktionens værdi og værdien af De Eendracht-anlægget. Den uafhængige vurderingsrapport (dateret den 7. april 2009) fokuserer på to værdier. På den ene side vurderede den, hvilken salgspris en sælger kunne få ved salg af brugsretten (i en periode på 30 år) til anlægget på grundlag af den eksisterende lejeaftale mellem kommunen og NEC […] (*). På den anden side vurderede den, hvilken salgspris en sælger kunne få ved salg af brugsretten til anlægget på grundlag af eksisterende fremlejeaftaler mellem NEC og dens fremlejetagere under hensyntagen til udviklingen i markedslejen. Der var indgået lejeaftaler mellem både NEC og kommunen og NEC og tredjeparter (hvor NEC fungerede som operatør af anlægget), jf. også betragtning 8. Den anden værdi blev fastsat til […] EUR.

(32) De to vurderinger er med andre ord baseret på den antagelse, at anlægget ville blive solgt i udlejet stand. Nederlandene gør gældende, at et salg i henhold til den nederlandske lovgivning ikke ændrer lejesituationen. Den nye ejer af en ejendom erstatter den tidligere ejer som udlejer. Derfor er det almindeligt at fastsætte salgsværdien af en udlejningsejendom på grundlag af lejeindtægterne.

(33) De uafhængige vurderinger viser, at kommunen kunne sælge De Eendracht-anlægget i udlejet stand til en tredjepart til en pris på højst […] EUR. Ifølge Nederlandene svarer dette til den maksimale pris, der kunne kræves fra NEC for anlægget. Når NEC erhvervede brugsretten til De Eendracht-anlægget, kunne den sælge retten til en pris på højst […] EUR. Ifølge Nederlandene betyder dette, at NEC gav afkald på en potentiel fordel på højst […] 2 064 000 EUR. I løbet af forhandlingerne med NEC blev den endelige værdi af forkøbsretten fastsat til […] 2 223 000 EUR. […]. Kommissionen bemærker, at vurderingen ikke udtrykkeligt tog højde for den konkrete situation, nemlig at NEC selv ville overtage anlægget.

(34) Nederlandene har fremsendt yderligere baggrundsoplysninger om de lejetal, der blev brugt i vurderingsrapporten til at forklare den store forskel mellem de to vurderinger. Nederlandene påpeger især, at en række faktorer trak den leje, der blev fastsat for NEC, ned:

a) Exploitatiemaatschappij De Goffert B.V. lejede ikke kun anlægget, men fungerede også som driftsselskab og udlejede i den egenskab dele af anlægget til tredjeparter. De Eendracht havde en klar eksperimentel karakter, og kommunen brugte dette nye anlæg til at styrke forbindelsen mellem anlægget og sociale aktiviteter, det økonomiske miljø og de omkringliggende boligområder. Det var ikke sikkert, at disse samfundsøkonomiske projekter ville lykkedes i praksis, og det var ikke udelukket, at tredjeparter ville bakke ud. Dette øgede risikoen for Exploitatiemaatschappij De Goffert B.V.

b) Exploitatiemaatschappij De Goffert B.V. varetog også vedligeholdelse og udskiftning af banerne, som tidligere blev vedligeholdt af kommunen.

c) NEC var den eneste mulige partner, der kunne realisere kommunens samfundsøkonomiske mål.

d) NEC havde oprindeligt en brugsret til anlægget, men gav afkald på denne uden beregning (se betragtning 23).

På dette grundlag mener Nederlandene, at den leje, som NEC betalte, og som danner grundlag for den første værdi, der blev beregnet i vurderingen, var i overensstemmelse med markedsvilkårene.

(35) Endvidere har Nederlandene bemærket, at lejeaftalen mellem NEC og kommunen skal betragtes som en tidsbegrænset lejeaftale, som kommunen ikke kunne opsige før udløbsdatoen, som falder sammen med datoen for overdragelse af brugsretten til NEC. Dette forklarer, hvorfor den første værdi i vurderingen beregnes på grundlag af en fast leje, hvorimod den anden værdi tager højde for udviklingen i markedslejen.

(*) Fortrolige oplysninger.

(36) Nederlandene understregede, at beløbet på 2,2 mio. EUR, som NEC havde krav på at modtage for forkøbsretten, ikke blev udbetalt, men i stedet til dels blev brugt til at dække udestående tilgodehavender fra NEC og til dels som lejeforskud (garantileje). Samtidig blev lejeaftalen forlænget til udgangen af februar 2043, og lejen blev hævet […]. Nederlandene gør gældende, at hvis det antages, at den oprindelige leje var i overensstemmelse med markedsvilkårene, betyder denne lejestigning, at den nye leje ligger over markedslejen. Alternativt bør den nye leje ifølge Nederlandene anses for at være i overensstemmelse med markedsvilkårene.

(37) For det fjerde gør Nederlandene gældende, at kommunen tog højde for NEC's økonomiske situation på tidspunktet for transaktionen. Kommunen havde dengang modtaget oplysninger, som fik den til at antage, at det var muligt, at NEC trods sine økonomiske problemer ville være i stand til at udøve forkøbsretten. NEC havde særligt i et af sine breve (se betragtning 10) udtrykkeligt informeret kommunen om, at en kommerciel virksomhed var interesseret i at købe De Eendracht, muligvis gennem NEC. Derfor ville NEC's eventuelle økonomiske problemer ikke nødvendigvis forhindre den i at købe De Eendracht. Endvidere blev kommunen den 3. september 2010 oplyst om, at NEC havde modtaget finansiering fra en kommerciel virksomhed […], som havde købt en del af (sæson)billetterne til sæson 2011/12, 2012/13 og 2013/14. Det er denne transaktion, som Kommissionen henviser til i åbningsafgørelsen, men — i modsætning til det, der blev angivet i åbningsafgørelsen — blev dette ikke finansieret med en garanti, og prisen var meget højere end de 1,9 mio. EUR, der er nævnt i åbningsafgørelsen (dvs. ca. 4 mio. EUR) (se betragtning 16). Denne tilkendegivelse af, at en kommerciel investor havde tiltro til NEC's økonomiske situation, var endnu en grund til, at kommunen på daværende tidspunkt accepterede det som en mulighed, at NEC udøvede sin forkøbsret til De Eendracht.

(38) Endelig gør Nederlandene gældende, at kommunen handlede som markedsøkonomisk investor og tog højde for NEC's (formodede) økonomiske situation på det tidspunkt.

(39) Alternativt hævder Nederlandene, at selv om foranstaltningen udgjorde støtte, var den forenelig med det indre marked. Ifølge Nederlandene er betingelserne i rammebestemmelserne opfyldt, og foranstaltningen kunne som sådan betragtes som værende forenelig i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra c). Nederlandene fremlagde faktuelle oplysninger til støtte herfor.

(40) Med hensyn til NEC's økonomiske situation på tidspunktet for transaktionen, fremlægger Nederlandene yderligere beviser for, at NEC var en kriseramt virksomhed. Kommunen havde bestilt en rapport om klubbens økonomiske situation og fremtidsudsigter, som blev fremlagt af revisionsfirmaet BDO ([7]) kort efter transaktionen (den 29. oktober 2010). Den henviser til et negativt resultat, […], negativ egenkapital […] og et fald i driftskapitalen […]. Rapporten viser, at NEC's resultat havde været negativt og var faldet over en periode på tre år. Det lykkedes NEC at generere et positivt nettoresultat i samme periode (som følge af indtægter fra transferrettigheder og spillersalg), men rapporten viser klart, at indtægtsniveauet er faldende, hvorimod NEC's omkostninger stort set er uændrede. Endvidere havde egenkapitalen været negativ i de seneste tre år, og NEC's solvens var faldet i samme periode.

(41) Hvad angår omstruktureringsplanen, udarbejdede NEC en handlingsplan (»Plan van Aanpak«) ([8]), som skulle løse klubbens økonomiske problemer. Denne plan blev fremsendt til KNVB i august 2010. Den indeholder en nærmere beskrivelse af klubbens økonomiske situation, benchmarksammenligninger med tilsvarende fodboldklubber og planlagte tiltag til at opnå kategori 2-status (dvs. at klubbens finansielle sundhed er »tilstrækkelig«, se også betragtning 75).

(42) Med hensyn til modydelser bemærker Nederlandene, at hvis der er tale om støtte, er den af en begrænset størrelse, hvorfor de negative indvirkninger på konkurrencen er relativt små. Ikke desto mindre indeholdt KNVB's omstruktureringsplan adskillige modydelser.

(43) Endvidere var en eventuel støtte begrænset til det nødvendige minimum. I denne henseende blev der ydet et betragteligt eget bidrag til omstruktureringen via den foranstaltning, der henvises til i betragtning 16 og 37, hvorimod ændringen i afdragsvilkårene for et lån medførte et fald i de faste afdragsomkostninger på 250 000 EUR om året.

(44) Hvad angår tilsyn, har Nederlandene lovet at fremsende de krævede rapporter til Kommissionen.

([7]) »Onderzoek naar financiële situatie en financieel toekomstperspectief N.E.C.Nijmegen«, rapport af 29. oktober 2010 udarbejdet af BDO, Nijmegen.

([8]) Plan van aanpak NEC, august 2010.

(45) Endelig bekræfter Nederlandene, at der ikke er eller vil blive gennemført andre støtteforanstaltninger til NEC.

4. VURDERING AF FORANSTALTNINGEN

4.1. Tilstedeværelse af statsstøtte i henhold til traktatens artikel 107, stk. 1

(46) I henhold til traktatens artikel 107, stk. 1, er statsstøtte enhver form for støtte, som ydes af en medlemsstat eller ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne. Betingelserne i traktatens artikel 107, stk. 1, er kumulative, og alle betingelser skal derfor være opfyldt samtidigt, før en foranstaltning kan udgøre statsstøtte.

(47) Kommunens køb af NEC's påståede forkøbsret til De Eendracht for 2,2 mio. EUR blev finansieret ved hjælp af statsmidler, fordi pengene til transaktionen kom fra kommunen. Dette er ikke blevet bestredet af Nederlandene.

(48) Hvad angår den mulige indvirkning på det indre marked, påpeger Kommissionen, at NEC har deltaget i europæiske fodboldturneringer. Endvidere udøver professionelle fodboldklubber økonomiske aktiviteter på flere markeder ud over deltagelse i fodboldturneringer, som f.eks. transfermarkedet for professionelle spillere, reklame, sponsorering, merchandising eller mediedækning. Støtte til en professionel fodboldklub styrker dens position på alle disse internationale markeder. Hvis statsmidler derfor anvendes til at give en professionel fodboldklub en selektiv fordel, uanset den liga, den spiller i, vil denne støtte sandsynligvis kunne fordreje konkurrencevilkårene og påvirke samhandelen mellem medlemsstaterne inden for betydningen af traktatens artikel 107, stk. 1 ([9]).

(49) Der er heller ingen tvivl om, at foranstaltningen er selektiv, fordi den specifikt blev godkendt af kommunalbestyrelsen. Nederlandene har fremført, at foranstaltningen var baseret på almindelig national lovgivning (se betragtning 29) og derfor ikke var selektiv. Kommissionen mener imidlertid, at selv om aftalen mellem NEC og kommunen kan betragtes som en aftale, der er underlagt den almindelige nederlandske lovgivning, er de nærmere bestemmelser i aftalen ikke udelukkende baseret på almindelige principper, men også på de særlige bestemmelser i aftalen/aftalerne mellem NEC og kommunen. Det er derfor klart, at foranstaltningen er rettet mod en bestemt virksomhed, NEC, og derfor er selektiv.

(50) Nederlandene mener, at NEC ikke har fået nogen fordel, men at transaktionen blev gennemført på markedsvilkår. De påpeger især, at NEC havde en berettiget forkøbsret til De Eendracht, og at købsprisen for denne ret blev fastsat på grundlag af en uafhængig vurdering.

(51) Med hensyn til, hvorvidt kravet var berettiget, har Nederlandene fremsendt yderligere forklaringer på, hvorfor den første juridiske udtalelse blev fulgt i stedet for den anden. Endvidere fremhævede Nederlandene, at det sandsynligvis ikke ville være muligt at bygge TIP, hvis De Eendracht blev solgt til NEC. Det var klart i kommunens interesse at godtgøre NEC for at give afkald på forkøbsretten.

(52) Det bør bemærkes, at det er uklart, hvilken pris NEC ville skulle betale til kommunen, hvis den havde udøvet forkøbsretten og købt De Eendracht. Nederlandene har anført, at hvis der ikke er aftalt en pris, skal køberen ifølge den nederlandske civillov betale en rimelig pris. I det omfang at en sådan rimelig pris ligger tæt på eller svarer til markedsværdien af brugsretten til De Eendracht, syntes forkøbsretten kun at have en begrænset økonomisk værdi. I den situation synes godtgørelsen på 2,2 mio. EUR at være urimelig høj og at udgøre en fordel for NEC.

(53) Uanset hvorvidt NEC faktisk havde en berettiget forkøbsret og andre argumenter vedrørende fortolkningen af nederlandsk civilret, mener Kommissionen, at det centrale spørgsmål, der skal tages stilling til, er, hvorvidt transaktionen fandt sted på markedsvilkår, og kommunen handlede som privat aktør.

([9]) Kommissionens afgørelse vedrørende Tyskland af 20. marts 2013 om Multifunktionsarena der Stadt Erfurt (sag SA.35135 (2012/N)), betragtning 12, og Multifunktionsarena der Stadt Jena (sag SA.35440 (2012/N)), resuméer i EUT C 140 af 18.5.2013, s. 1, og af 2. oktober 2013 om Fußballstadion Chemnitz (sag SA.36105 (2013/N)), resumé i EUT C 50 af 21.2.2014, s. 1, betragtning 12-14, Kommissionens afgørelser vedrørende Spanien af 18. december 2013 om mulig statsstøtte til fire professionelle spanske fodboldklubber (sag SA.29769 (2013/C)), betragtning 28, Real Madrid CF (sag SA.33754 (2013/C)), betragtning 20, og påstået støtte til tre fodboldklubber i Valencia (sag SA.36387 (2013/C)), betragtning 16, offentliggjort i EUT C 69 af 7.3.2014, s. 99.

(54) I denne henseende er det nødvendigt, at Kommissionen vurderer, om en privat investor ville have indgået i den vurderede transaktion på samme vilkår. En hypotetisk investor handler som en fornuftig investor, der ønsker at maksimere sin fortjeneste uden dog at løbe en for stor risiko i forhold til afkastet. Det markedsøkonomiske investorprincip er ikke overholdt, hvis prisen for forkøbsretten blev fastsat på et højere niveau end markedsprisen. Kommissionen mener, at der er en række aspekter af vurderingsprocessen, der viser, at den ikke består testen af det markedsøkonomiske investorprincip.

(55) For det første er det ikke klart, hvorfor værdien af forkøbsretten ville svare til forskellen mellem på den ene side salgsværdien af anlægget på grundlag af lejeaftalen mellem kommunen og NEC og på den anden side salgsværdien på grundlag af lejeaftalerne mellem NEC og dens fremlejetagere under hensyntagen til udviklingen i markedslejen. Kommissionen bemærker, at kommunen bestilte en uafhængig vurdering af disse to salgsværdier og ikke af forkøbsretten som sådan. Der er ikke angivet nogen baggrund eller argumenter for, hvorfor forskellen mellem disse værdier svarer til værdien af forkøbsretten.

(56) For det andet synes brugen af disse to værdier til at fastsætte værdien af forkøbsretten at være baseret på en antagelse om et salg til en tredjepart for den ene af værdierne, men ikke for den anden. Den første værdi […] er fastsat på grundlag af et salg fra kommunen til en tredjepart af brugsretten i udlejet stand, dvs. hvor lejeaftalen med NEC udgør en »begrænsning« for en køber. I modsætning hertil gælder det, at fordi Nederlandene gør gældende, at lejeaftalen ikke kunne opsiges, før brugsretten var overdraget til NEC, var det kun NEC, der ville have kunnet fortsætte driften af anlægget over for tredjepart. Derfor kunne den anden værdi […] (den mulige salgsværdi i udlejet stand på grundlag af fremlejeaftalerne) kun realiseres af NEC og ikke af en tredjepart. Denne »blandede« fremgangsmåde bestyrker argumentet om, at det ikke ville have givet mening for en markedsaktør at fastsætte prisen for forkøbsretten på dette grundlag.

(57) For det tredje og i fortsættelse af dette gælder det, at hvis udgangspunktet er, at ikke en tredjepart, men NEC skulle give afkald på forkøbsretten, synes den resulterende pris, der skulle betales for NEC's afkald på forkøbsretten, ikke at vurdere NEC's »mistede fordele« ved at give afkald på forkøbsretten korrekt. Ifølge Nederlandene mistede NEC en potentiel fordel på 2 mio. EUR ved at give afkald på sin forkøbsret (betragtning 33). Kommissionen bemærker imidlertid, at NEC kunne forventes at blive ved med stå for driften af anlægget, selv efter at den havde givet afkald på sin forkøbsret. Derfor ville den fortsat modtage de lejeindtægter, som dannede grundlag for den anden værdi, der blev anvendt i fastsættelsen af prisen for transaktionen […]. Kommissionen mener, at den faktiske fordel, som NEC mistede ved at give afkald på sin forkøbsret, i stedet ville svare til lejen til kommunen, som den ikke længere ville skulle betale, hvis den havde købt anlægget.

(58) For det fjerde betalte kommunen under alle omstændigheder mere end det beløb, der blev fastsat på grundlag af vurderingsrapporten ([…] se betragtning 33). Kommissionen mener, at i hvert fald forskellen mellem de to værdier udgør støtte. Ifølge de nederlandske myndigheder skyldes forskellen forhandlinger med NEC, og under alle omstændigheder bliver det fulde beløb på 2,2 mio. EUR tilbagebetalt. Nederlandene har faktisk forklaret, at forlængelsen af lejeperioden og stigningen i den årlige leje sikrer, at transaktionen er budgetneutral for kommunen (betragtning 36).

(59) For det femte bemærker Kommissionen med hensyn til denne tilbagebetaling, at NEC's brug af de 2,2 mio. EUR til at dække de udestående beløb og lejebeløb, som den skyldte kommunen, ikke kan betragtes som tilbagebetaling. Hvad angår stigningen i den årlige leje (betragtning 36), kan dette kun betragtes som tilbagebetaling af støtte, hvis stigningen fuldt ud repræsenterer leje over markedsniveauet. Nederlandene har ikke fremlagt beviser til støtte for påstanden om, at den højere leje pr. januar 2011 kan betragtes som værende leje over markedsniveauet. I denne henseende bemærker Kommissionen, at den leje, NEC betalte til kommunen for hele anlægget, er lavere end den leje, NEC aktuelt modtager for at fremleje visse dele af anlægget, mens det fremgår af vurderingsrapporten, at NEC kunne få en endnu højere leje i fremtiden.

(60) Kommissionen bemærker endvidere, at selv om det oprindelige lejeniveau var i overensstemmelse med markedsvilkårene under hensyntagen til omstændighederne på daværende tidspunkt (betragtning 34), synes i hvert fald nogle af de faktorer, der trak den lejepris, der blev fastsat på det tidspunkt, ned, ikke længere at være relevante på tidspunktet for fastsættelse af det nye lejeniveau. De risici, der er forbundet med at drive anlægget, kan navnlig formodes at være ændret nu, hvor anlægget har kørt med succes i mere end fem år. Det spillede

heller ikke længere en rolle, at NEC havde givet afkald på retten til at erhverve brugsretten, fordi den pågældende transaktion afgjorde spørgsmålet om det fremtidige ejerskab. Derfor kunne det forventes, at markedslejeniveauet i januar 2011 ville være højere end i 2003, da lejeaftalen mellem kommunen og NEC blev indgået. Hvis det er tilfældet, kan den hævede leje ikke fuldt ud betragtes som svarende til tilbagebetaling af støtte.

(61) Det bør også bemærkes, at tilbagebetalingen fandt sted over en periode på 33 år, og at fremtidige betalinger ikke er blevet tilbagediskonteret.

(62) Vigtigst af alt har Nederlandene ikke fremlagt beviser for, at kommunen foretog en grundig vurdering og beregning af markedslejeniveauet, før den fastsatte den hævede leje. I stedet var det udgangspunktet for beregningen af det nye lejeniveau, at transaktionen skulle være budgetneutral.

(63) For det sjette er de fordele, som kommunen opnåede med denne transaktion, og deres proportionalitet i forhold til den direkte udgift på 2,2 mio. EUR ikke klare. Det fremgår, at kommunen har betalt meget mere, end hvad den nogensinde kunne have fået ved et salg af anlægget (i udlejet stand), blot for at sikre det ejerskab, den allerede havde. Kommunen har gjort gældende, at den økonomiske risiko ved TIP-byggeriet var meget stor i lyset af byggeriets forventede indvirkning på kommunens økonomi. Den forventede merværdi ved at fortsætte som ejer af anlægget kan delvis forklare, hvorfor kommunen var villig til at betale en højere pris. Kommunen har imidlertid ikke lavet en egentlig cost-benefit-vurdering af transaktionen, som tager højde for denne langsigtede værdi af TIP-projektet. Kommissionen mener, at en markedsaktør ville have foretaget en grundigere vurdering af det forventede afkast ved at købe forkøbsretten.

(64) Endelig mener Kommissionen stadig, at kommunen ud fra de oplysninger, der var tilgængelige på daværende tidspunkt, ikke i tilstrækkelig grad tog højde for de økonomiske problemer, som NEC havde dengang, og deres betydning for klubbens evne til at købe brugsretten til De Eendracht. Selv om tredjeparter havde vist en interesse i at indgå et partnerskab med NEC, kunne den generelle økonomiske situation ikke ignoreres, hvilket kunne forventes at påvirke NEC's forhandlingsposition til fordel for kommunen.

(65) Af alle ovenstående grunde mener Kommissionen ikke, at kommunen handlede som en markedsøkonomisk aktør ville have gjort, men i stedet ydede støtte til NEC for at give afkald på forkøbsretten på et beløb på 2,2 mio. EUR. Der er ikke muligt at beregne det nøjagtige beløb med de oplysninger, som Nederlandene har fremsendt. Så længe det maksimale beløb på 2,2 mio. EUR kan betragtes som nødvendigt for at opfylde omstruktureringsplanen, er det nøjagtige støttebeløb irrelevant for vurderingen af foreneligheden.

4.2. **Vurdering i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra c)**

(66) Kommissionen skal vurdere, om støtteforanstaltningen til fordel for NEC kan betragtes som forenelig med det indre marked. Med hensyn til undtagelserne i traktatens artikel 107, stk. 3, bemærker Kommissionen, at ingen af de nederlandske regioner falder ind under undtagelsen i traktatens artikel 107, stk. 3, litra a). Den pågældende støtteforanstaltning fremmer ikke virkeliggørelsen af et vigtigt projekt af fælleseuropæisk interesse, ligesom den ikke afhjælper en alvorlig forstyrrelse i den nederlandske økonomi, jf. artikel 107, stk. 3, litra b). Støtteforanstaltningen kan heller ikke siges at fremme kulturen og bevare kulturarven, jf. traktatens artikel 107, stk. 3, litra d).

4.2.1. *Gældende retningslinjer*

(67) Hvad angår undtagelsen i traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), dvs. støtte til fremme af udviklingen af visse erhvervsgrene eller økonomiske regioner, når den ikke ændrer samhandelsvilkårene på en måde, der strider mod den fælles interesse, har Nederlandene hævdet, at denne undtagelse kunne anvendes, hvis Kommissionen konkluderede, i strid med Nederlandenes holdning, at den pågældende foranstaltning udgør statsstøtte.

(68) I sin vurdering af begrebet »udvikling af økonomiske aktiviteter« i sportssektoren tager Kommissionen behørigt højde for traktatens artikel 165, stk. 1, og sidste led i artikel 165, stk. 2, hvori det fastlægges, at EU skal bidrage til at udvikle sportens europæiske dimension og i den forbindelse tage hensyn til specifikke forhold, dens strukturer, der bygger på frivillighed, og dens sociale og uddannende funktion.

(69) I sin vurdering af støtteforanstaltninger i henhold til traktatens artikel 107, stk. 3, litra c), har Kommissionen udstedt en række forordninger, rammebestemmelser, retningslinjer og meddelelser vedrørende de støtteformer og horisontale eller sektormæssige formål, som støtten tildeles for.

(70) Kommissionen mener, at det er passende at vurdere, om kriterierne i rammebestemmelserne ([10]) finder anvendelse. I denne forbindelse bemærker Kommissionen, at rammebestemmelserne ikke udelukker professionel fodbold. Denne økonomiske aktivitet er således omfattet af rammebestemmelserne.

(71) I juli 2014 offentliggjorde Kommissionen nye rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte ikke-finansielle virksomheder ([11]). De gælder dog ikke denne ikke-anmeldte støtte, som blev tildelt i 2010. Ifølge punkt 137 i de nye rammebestemmelser ville dette kun være tilfældet for rednings- eller omstruktureringsstøtte, der er tildelt uden forudgående godkendelse, hvis al støtten eller en del heraf er blevet ydet efter rammebestemmelsernes offentliggørelse i *Den Europæiske Unions Tidende*. Ifølge punkt 138 i rammebestemmelserne fra 2014 vil Kommissionen i alle andre tilfælde foretage undersøgelsen på grundlag af de rammebestemmelser, der var gældende på det tidspunkt, hvor støtten blev ydet, i dette tilfælde rammebestemmelserne fra før 2014.

4.2.2. *NEC som en kriseramt virksomhed*

(72) Ifølge rammebestemmelsernes punkt 10, litra c), betragtes en virksomhed, uanset dens selskabsform, som værende kriseramt, hvis den efter de nationale regler opfylder betingelserne for kollektiv insolvensbehandling m.v. Ifølge punkt 11 i rammebestemmelserne kan en virksomhed alligevel anses for kriseramt, selv om ingen af disse omstændigheder foreligger, hvis de sædvanlige tegn på, at en virksomhed er kriseramt, er til stede, såsom voksende underskud, stigende gældsætning, faldende cash flow osv. En kriseramt virksomhed er kun støtteberettiget, når det kan godtgøres, at den er ude af stand til at komme på fode igen med egne midler eller med midler fra sine ejere/aktionærer eller fra markedskilder.

(73) Nederlandene havde oprindeligt anført, at NEC ikke var en kriseramt virksomhed i 2008/09. De omstændigheder, der beskrives i betragtning 16, antyder imidlertid, at NEC havde økonomiske problemer, som var alvorlige nok til at true dens fremtid som professionel fodboldklub. NEC var derfor tydeligvis en kriseramt virksomhed ifølge Kommissionen. I deres svar på åbningsafgørelsen anerkendte Nederlandene, at NEC var en kriseramt virksomhed og havde været det på tidspunktet for transaktionen. Den fremlagde yderligere beviser herfor (se betragtning 40), som navnlig viste, at NEC's resultat havde været negativt og faldende over tid. Foreneligheden af statsstøtten til NEC vil derfor blive vurderet efter rammebestemmelserne.

4.2.3. *Genoprettelse af den langsigtede rentabilitet*

(74) I afsnit 3.2 kræves det i rammebestemmelserne, at der, for at der kan ydes støtte, skal iværksættes en omstruktureringsplan (se punkt 34-37 i rammebestemmelserne), der inden for en rimelig tidshorisont skal gøre virksomheden rentabel på længere sigt. Kommissionen bemærker, at sådanne betingelser blev opstillet i forbindelse med den plan, NEC udarbejdede til KNVB i august 2010.

(75) I denne forbindelse minder Kommissionen om, at alle nederlandske professionelle fodboldklubber modtager en licens fra KNVB, i henhold til hvilken de skal opfylde visse betingelser. En af forpligtelserne i det aktuelle system vedrører klubbens finansielle sundhed. Tre gange hver sæson bliver en klubs økonomi vurderet på grundlag af regnskaber, der bl.a. beskriver dens finansielle situation, samt budgettet for næste sæson. På grundlag af disse regnskaber bliver klubberne inddelt i tre kategorier (1: utilstrækkelig, 2: tilstrækkelig, 3: god). Der kan stilles krav om, at klubber i den første kategori skal fremlægge en plan for forbedringer for at rykke op i kategori 2 eller 3 inden for en periode på tre år. Hvis klubben ikke overholder planen, kan KNVB pålægge sanktioner, herunder give en officiel advarsel, fratage klubben point og — som den ultimative sanktion — trække licensen tilbage. Det bør også i denne forbindelse bemærkes, at en professionel fodboldklub i Nederlandene, som erklæres konkurs, mister sin licens. Hvis der efterfølgende grundlægges en ny klub, har den ikke direkte adgang til den professionelle fodboldliga, men skal starte i den næstbedste amatørliga.

([10]) Jf. fodnote 5.

([11]) Meddelelse fra Kommissionen — Rammebestemmelser for statsstøtte til redning og omstrukturering af kriseramte ikke-finansielle virksomheder (EUT C 249 af 31.7.2014, s. 1).

(76) NEC blev indplaceret i kategori 1 på grundlag af de finansielle oplysninger fra sæsonen 2009/10. Omstruktureringsplanen beskrev de tiltag, der skulle gennemføres for at få kategori 2-status (inden 2012/13).

(77) I omstruktureringsplanen blev det problematiske forhold mellem omsætning og omkostninger angivet som den vigtigste årsag til NEC's økonomiske problemer. Det drejede sig især om høje personaleomkostninger, mens lavere medieindtægter også bidrog til det negative resultat. Omstruktureringsplanen fokuserede på omkostningsreduktion, og det var især spillerudgifter der skulle spares på. Planen omtalte foranstaltninger som personalenedskæringer (herunder en reduktion i antallet af registrerede spillere), lønstop og lønnedgang for nye spillere samt lavere bonusser. Inden for tre år skulle forholdet mellem personaleomkostninger og omsætning bringes ned under […] % (i forhold til […] % i marts 2010). Planen indeholdt også nedskæringer på flere andre udgifter, f.eks. til træning af ungdomsspillere (fodboldakademi). Investeringer i immaterielle eller materielle anlægsaktiver på mere end […] EUR godkendes af KNVB-licenskommissionen, hvilket i praksis betød, at NEC ikke kunne gennemføre nogen transferer.

(78) Kommissionen mener, at omstruktureringsplanen tager hånd om årsagerne til NEC's finansielle vanskeligheder, navnlig omkostningerne til personale og spillere i form af løn og transferbetalinger. En professionel fodboldklub kan ikke ventes at foretage en diversifikation i retning af andre markeder, jf. rammebestemmelserne. Den kan dog godt forventes at foretage besparelser på sine kerneaktiviteter, og dette har NEC gjort. Omstruktureringsplanen er ikke afhængig af eksterne faktorer, som NEC kan forfølge, men ikke fuldstændig kontrollere, som f.eks. at finde flere sponsorer eller en stigning i antallet af tilskuere.

(79) I budgettet for sæsonen 2010/11 forudsagde NEC, at den ville forbedre sit resultat […] ved at nedbringe sine omkostninger […]. Det endelige resultat var endnu bedre end budgetteret: Indtægterne faldt (lavere kampindtægter som følge af dårlige turneringsresultater, lavere medieindtægter, omfordeling af bytteindtægter), og omkostningerne faldt […] også (fald i personaleomkostninger, besparelser på fodboldakademiet, reduktion af reklameomkostninger). I december 2011 tildelte KNVB NEC kategori 2-status.

(80) Kommissionen konkluderer, at omstruktureringsplanen fra august 2010 løste årsagerne til NEC's økonomiske vanskeligheder, således at klubben på lang sigt kunne blive levedygtig igen.

4.2.4. *Forhindring af urimelige konkurrencefordrejninger på grund af støtten*

(81) I punkt 38-42 i rammebestemmelserne stilles der krav om, at modtageren skal give modydelser for at minimere støttens konkurrencefordrejende virkning og afbøde dens skadelige virkninger for samhandelsvilkårene. I åbningsafgørelsen bemærkede Kommissionen den særegne karakter af professionel fodbold i denne henseende og foreslog en række foranstaltninger, som for professionel fodbold kunne fortolkes som modydelser inden for rammebestemmelsernes betydning, som f.eks. begrænsning af registrerede spillere inden for det nationale fodboldforbunds grænser, accept af et lavere loft over lønningerne end de almindelige standarder i sektoren, et forbud mod at betale transferomkostninger for nye spillere i en vis periode eller en stigning i aktiviteter til gavn for samfundet.

(82) Som forklaret i betragtning 77 har NEC reduceret antallet at medarbejdere og registrerede spillere samt lønningerne til dem. Lønomkostningerne skulle ned til under 60 % af omsætningen. Der måtte ikke foretages nogen transferbetalinger for nye spillere i omstruktureringsperioden. Kommissionen konkluderer, at de krævede modydelser i rammebestemmelserne blev givet, og dette betød, at NEC's konkurrencemæssige position i professionel fodbold blev svækket.

4.2.5. *Begrænsning af støtten til et minimum*

(83) Ifølge punkt 43-45 i rammebestemmelserne skal støttebeløbet og støtteintensiteten begrænses til det absolutte minimum. Støttemodtagere forventes at yde et betydeligt bidrag til omstruktureringsplanen med egne midler.

(84) Kommissionen bemærker, at omstruktureringsplanen i høj grad er finansieret af eksterne private virksomheder ud over de interne besparelser. Transaktionen med […] (betragtning 37) gav NEC ca. 4 mio. EUR i ekstern finansiering. Endvidere blev afdragsvilkårene for et lån fra […] ændret i 2010. I stedet for forpligtelsen til førtidig indfrielse […] blev afdragene fra da af baseret på transferindtægter, hvilket havde en positiv effekt på NEC's likviditet (se betragtning 43). Eksterne og egne bidrag svarer med andre ord til mere end 4,25 mio. EUR, og

dermed udgør støtten, som beløber sig til højst 2,2 mio. EUR, ikke mere end ca. 35 % af den samlede omstrukturering. Dette opfylder kravet i punkt 44 i rammebestemmelserne om, at mindst 40 % af omkostningerne til omstruktureringen for en mellemstor virksomhed som NEC skal betales af støttemodtagerens egne midler, herunder ekstern finansiering, der viser en tro på støttemodtagerens levedygtighed.

4.2.6. *Tilsyn og årlige rapporter*

(85) I henhold til punkt 49 i rammebestemmelserne skal medlemsstaten indsende oplysninger om en tilfredsstillende gennemførelse af omstruktureringsplanen på grundlag af regelmæssige og detaljerede rapporter. Punkt 51 indeholder mindre strenge betingelser for små og mellemstore virksomheder, for hvilke det normalt er tilstrækkeligt at fremsende resultatopgørelse og balance. Nederlandene har forpligtet sig til at fremsende disse rapporter.

4.2.7. *Princippet om engangsstøtte*

(86) I punkt 72-77 i rammebestemmelserne henvises der til princippet om engangsstøtte, ifølge hvilket der kun må ydes omstruktureringsstøtte én gang i løbet af en periode på 10 år.

(87) Nederlandene har forpligtet sig til at overholde princippet om engangsstøtte i rammebestemmelserne. De har bekræftet, at de ikke ydede rednings- eller omstruktureringsstøtte til NEC i en periode på 10 år forud for transaktionen. Overensstemmelse med markedsvilkårene vil også være udgangspunktet for eventuelle nuværende eller fremtidige forhandlinger med NEC.

5. **KONKLUSION**

(88) Kommissionen konstaterer, at Nederlandene ulovligt har gennemført støtten til NEC i strid med traktatens artikel 108, stk. 3. Denne støtte kan dog anses for at være forenelig med det indre marked som omstruktureringsstøtte i henhold til rammebestemmelserne, eftersom alle betingelserne for denne støtte i rammebestemmelserne er opfyldt —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Den statsstøtte, som Nederlandene har gennemført til fordel for fodboldklubben NEC i Nijmegen, er forenelig med det indre marked, jf. artikel 107, stk. 3, litra c), i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Artikel 2

Denne afgørelse er rettet til Kongeriget Nederlandene.

Udfærdiget i Bruxelles, den 4. juli 2016.

På Kommissionens vegne
Margrethe VESTAGER
Medlem af Kommissionen